

Recensies

De Boschplaat. Eeuwig bewegend landschap. Freek Zwart.

Van Gorcum, Assen, 2010; 120 bladzijden. ISBN 9789023247289. € 22,50.

RECENSENT: JULIUS RÖNTGEN.

Geen landschap voldoet zozeer aan de idealen van de Stichting Duinbehoud als de Boschplaat, het woeste oostelijke deel van Terschelling. Bijna nergens in Nederland is de dynamiek van wind en water zo duidelijk zichtbaar als in dit 4400 hectare grote gebied.

In de jaren dertig van de twintigste eeuw werd de stuifzanddijk aangelegd die de oorspronkelijke zandplaat van karakter heeft veranderd. Een rijke plantengroei kwam tot stand met zoutminnende soorten als lamsoor en zeekraal. Het gebied wordt bij hoge waterstanden regelmatig overspoeld, zoals laatstelijk op 9 november 2007. De schrijver documenteert dat met een paar duidelijke kaarten. De Boschplaat speelt een belangrijke rol voor trekvogels en is broedgebied voor bijvoorbeeld de grote stern en de lepelaar. Het konijn verdween er bijna geheel. Verruiging van het duingebied was het gevolg. Men zette daarna grote grazers in. Op een korte historische verkenning volgt een beschrijving van karakteristieke delen van de Boschplaat. Daarna de bedreigingen: een rigoureuus bedijkingsplan van de Waddenzee uit 1847, de aanleg van de stuifdijk om vruchtbare landbouwgrond te verwerven. Militair gebruik en een exploratieboring door een oliemaatschappij werden voorkomen. Sinds 1910 is Staatsbosbeheer op Terschelling aanwezig. En veertig jaar geleden werd de Boschplaat een Europees Natuurreservaat.

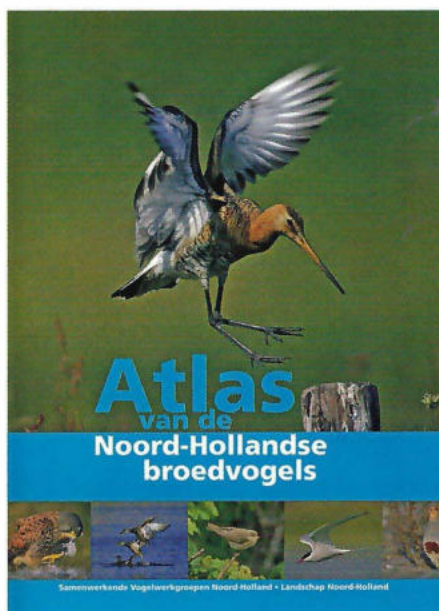
Indrukwekkende foto's sieren het boek. Een kleine literatuurlijst bevindt zich aan het eind.

Atlas van de Noord-Hollandse Broedvogels. C.J.G. Scharringa, W. Ruitenbeek en P.J. Zomerdijk (redactie).

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, [Heiloo], 2010; 411 bladzijden. ISBN 9789491134012. € 24,50. Verkrijgbaar bij diverse boekhandels en via www.vogelwerkgroepennh.nl

RECENSENT: JULIUS RÖNTGEN.

De vorige uitgave van de Noord-Hollandse broedvogelatlas verscheen alweer twintig jaar geleden. Voor de huidige uitgave hebben zich rond vierhonderd vrijwilligers ingezet. De nauwkeurigheid van de aantallen waargenomen broedvogels is in het nieuwe boek veel groter, omdat men hier van kilometerhokken en niet van hokken van 5x5 km uitgaat, zoals in de enkele jaren ervoor verschenen broedvogelatlas van de SOVON. Kijken we naar het doel van deze atlas, dan gaat het niet alleen om de actuele verspreiding maar ook om het vastleggen van de veranderingen in dichtheden en aantallen van de broedvogels in Noord-Holland. Van de 3045 kilometerhokken zijn maar vijftig niet onderzocht. Een uitzonderlijke prestatie! Na de inleiding beschrijft men alle grote biotopen in de provincie. Het duingebied blijkt een grote dichtheid aan broedvogels te hebben. In de meeste kilometerhokken treft men zo'n twintig tot en met vijftig soorten aan. Rond het Zwanenwater loopt dat aantal zelfs tot boven de tachtig op. Het aantal rode lijstsoorten is daar groot. Naast afname is er ook sprake van toename door nieuwe vogelsoorten, waarbij men echter wel vaststelde, dat het aantal bijzondere soorten helaas is afgevlakt. Alle waargenomen soorten zijn beschreven en voorzien van een prachtige foto en een verspreidingskaartje. Het boek bevat een uitgebreide literatuurlijst, een register, een lijst van alle waarnemers en een overzicht van de sponsors.

De Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek. Het Nederlandse duinonderzoek in historisch en internationaal perspectief.

E. van der Maarel, A.A. Sterk, B.M. Lensink en A.H.J. Freijisen.

KNNV, Uitgeverij, Zeist, 2011; 272 pagina's. ISBN 9789050113809. € 44,95.

RECENSENT: WIM REMMELZWAAL.

Veel meer dan de hoofdtitel geeft de subtitel aan waar het in dit forse boekwerk over gaat: het Nederlandse duinonderzoek van grofweg de twintigste eeuw wordt samengevat en op zijn merites beoordeeld! Het schrijven van een dergelijk boek is geen lichte taak. Vier auteurs, allen nauw betrokken bij de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek, hebben er jarenlang de schouders onder gezet voor ze met deze publicatie voor de dag komen.

Na bespreking van het duinonderzoek vanaf de Klassieke Oudheid tot 1955 volgt de geschiedenis van de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek (1948-1979) en de bijdragen die zij leverde aan duinonderzoek en natuurbehoud. Ook het onderzoek en onderwijs vanuit de Biologische Stations Schellingerland en Weevers' Duin valt onder het werk van deze stichting. De koek is daarmee niet op: de komende ruim honderd bladzijden geven een overzicht van onderzoek vanuit andere instellingen en het onderzoek wordt in ecologisch, biosystematisch en fysisch-geografisch perspectief geplaatst. Het laatste hoofdstuk gaat in op de betekenis van de Nederlandse duinen, het Nederlandse duinonderzoek, de veldstations en de Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek. Een uitgebreide literatuurlijst en index completeren dit standaardwerk.